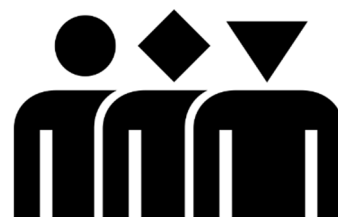

5. Gaia

Emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna

Sarrera

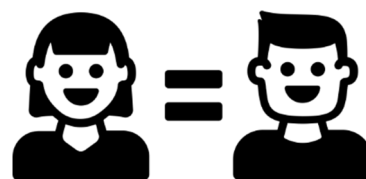
Giza Eskubideen Adierazpen Unibertsalak pertsona guztiak aske jaiotzen direla dio eta berdinak direla duintasunari eta eskubideei dagokienez.

Berdinak gara duintasunari eta eskubideei dagokienez, gure sexua, arraza, erlijioa, sexu-orientazioa edo besteengandik desberdinak egiten gaituzten beste gauza batzuk kontuan hartu gabe.

Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako Legea

Euskadin, Emakumeen eta Gizonen Berdintasuna bermatzen duen Lege bat dago.

2005ean onartutako legea da.

Legeak dio emakumeok eta gizonok aukera berdinak izan behar ditugula bizitza publikoaren edo pribatuaren esparru guztietan.

Arlo horietako batzuk dira,
esate baterako,
familia, hezkuntza, lana,
aisia, kirola, osasuna, etab.

Bizitzaren esparru horietan eta beste batzuetan,
legeak agintzen du gure gaitasun pertsonalak garatu
eta erabakiak askatasunez hartu ahal izatea.

Askatasunez esan nahi du ezerk eta inork
ez dizula inposatzen nola jokatu behar duzun
emakume edo gizon izateagatik.

Berdintasunerako Legearen aplikazio-eremua.

Legeak ezartzen du zer egin behar duten
euskal botere publikoek
emakumeen eta gizonen arteko
berdintasuna bermatzeko.

Botere publikoak euskal administrazio publiko guztiak dira:

- Autonomia Erkidegoa,
- Foru-aldundiak eta
- Udalak.

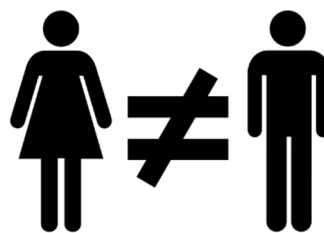
Berdintasunaren alde lan egin behar dute,
halaber, botere publikoekin lankidetzan
diharduten enpresa pribatuek.

Euskal unibertsitateek ere Legea aplikatu behar dute.

Berdintasunerako Legearen printzipio orokorrak

1) TRATU-BERDINTASUNA

Legeak debekatu egiten du pertsonen sexuan oinarritutako **diskriminazioa**.

Bi **diskriminazio mota** daude:
zuzenekoa eta zeharkakoa.

Zuzeneko diskriminazioa

Pertsona bat bere sexuagatik modu diskriminatzailean tratatzen denean.

Adibidez, haurdun egoteagatik emakume batek tratu txarra jasotzen duenean bere lanean.

Lanpostuan sexuan oinarritutako jazarpena ere zuzeneko diskriminazioa da.

Jazarpena izan daiteke edozein jokabide iraingarri, umiliagarri, larderiatsu edo bortitz, eragindako pertsonari kalte psikiko eta/edo fisikoa eraginez gero.

Zeharkako diskriminazioa

Zeharkakoa da jokabide batek sexu bereko pertsona gehienei kalte egiten dienean.

Lanean zeharkako diskriminazio-egoera desberdinak gerta daitezke.

Adibidez, pentsa enpresa batek langileei lan-sustapena eskaintzen dien egoera zehatz bat.

Promozio horrek erantzukizun handiagoa eta soldata hobe eskatzen ditu.

Bada, adibide honetan, emakume batzuk sobera prestatuta daude, baina ez dira hautagai gisa aurkezten, zailtasunak baitituzte eskainitako lana eta familiaren arreta uztartzeko.

Hori zeharkako diskriminazioa da.

2) AUKERA-BERDINTASUNA

Euskal herri-aginteeek bermatu behar dute eskubide guztiak gizonen eta emakumeen arteko berdintasun-baldintzetan baliatzen direla.

Botere publikoek ziurtatu behar dute, halaber, pertsona guztiak, emakumeek zein gizonek, boterea eta baliabide ekonomiko eta sozialak eskuratu ditzaketela.

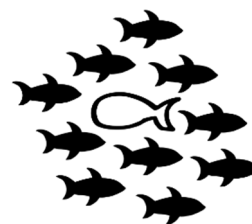
Horrek esan nahi du emakumeek eta gizonek, berdintasun-baldintzetan, nahi dutena izateko aukera izan dezaketela, esate baterako, alkateak edo erizainak, kamioilariak edo jostunak, etab.

3) ANIZTASUNA ETA DESBERDINTASUNA ERRESPETATZEA

Sexuen arteko berdintasuna lortzeko bidean, botere publikoek emakumeen eta gizonen aniztasuna errespetatzen dela ere bermatu behar dute.

Emakumeen eta gizonen arteko desberdintasunak errespetatu behar dira, bai eta emakumeen eta gizonen barruko aniztasuna eta desberdintasuna ere.

4) GENERO-IKUSPEGIA TXERTATZEA

Euskal herri-aginteeek genero-ikuspegia txertatu behar dute beren jarduera guztietan.

Genero-ikuspegiak botere publikoek kontuan hartu behar dituztela emakumeen eta gizonen artean dauden desberdintasunak esan nahi du.

Desberdintasun horiek zeintzuk diren identifikatu ondoren, horiek zuzentzeko helburuak jarri behar dituzte.

Gero, emakumeen eta gizonen berdintasuna sustatzeko jarduerak abiarazi behar dituzte.

5) EKINTZA POSITIBOA

Botere publikoek berdintasunezko tratamendua eman behar diete beti pertsona guztiei.

Baina emakumeen eta gizonen arteko aukera-berdintasuna lortzeko, batzuetan, lehenik eta behin, desberdintasunak konpentsatu behar dira.

Ekintza positiboak emakumeek gizonekiko dituzten desberdintasun-egoerak konpentsatu eta zuzentzen dituzten neurriak dira.

Neurri horiek aldi baterako dira, desberdintasun-egoerak desagertu arte.

Ekintza positiboaren adibide bat:

Hauteskunde-zerrendetan emakumeen eta gizonen presentzia bermatuko duen ordezkaritza politikoa lortzeko, sexu bakoitzeko pertsonak ezin dira 10etik 6 baino gehiago izan, ezta 10etik 4 baino gutxiago ere.

6) ROLAK ETA ESTEREOTIPOAK EZABATZEA

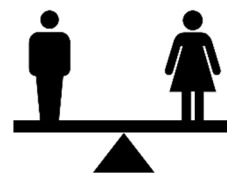
Euskal herri-aginteeek lan egin behar dute modu jakin batean pentsatzera eta jokatzera behartzen duten ohiturak ezabatzeko, gizona edo emakumea zaren kontuan hartuta.

Estereotipo batzuek ezartzen dute zer lan diren egokienak emakumeentzat eta gizonentzat.

Kontua da estereotipo hori ezabatzea, hau da, emakumeek, adibidez, etxean lan egin behar dutela familia zaintzeko, eta gizonek dirua etxera ekartzeaz arduratu behar dutela, eta ez arduratzeaz, ez etxea garbitzeaz, janaria prestatzeaz eta abarrez, ezta seme-alabak zaintzeaz ere.

7) ORDEZKARITZA OREKATUA

Euskal herri-aginteeek neurriak hartu behar dituzte erabakiak hartzen diren leku guztietan emakumeen eta gizonen presentzia orekatua lortzeko.

Presentzia orekatutzat joko da sexu bakoitzak gutxienez % 40ko ordezkari-tza duenean.

Adibidez, Legebiltzarrean emakumeen eta gizonen ordezkari-tza orekatua egon behar da.

Eta enpresetan ere bai. Enpresa horren bizitzako erabaki garrantzitsuak hartzen diren tokietan, emakumeen eta gizonen ordezkari-tza orekatua izan behar da.

8) LANKIDETZA ETA KOORDINAZIOA

Euskal herri-aginteek lankidetzan jardun behar dute aurreko printzipio guztiak gauzatzeko.

Udalek, aldundiek, Eusko Jaurlaritzak eta Euskal Herriko eta Euskal Herritik kanpoko beste erakundeek elkarrekin lan egitea funtsezkoa da herritar guztiei emakumeen eta gizonen berdintasuna bermatzeko.